

REDACȚIA

Deák Ferencz-u. Nr. 20.

ABONAMENTUL

pentru Austro-Ungaria: 20 cor.
 pentru România și străinătate pe an 40 franci.
 de Duminică pe an 4 cor.
 în România și străinătate pe an 40 franci.

Abonamentele nu se înșoțază.

TRIBUNA

ADMINISTRAȚIA

Arad, Deák Ferencz-u. Nr. 20

INSERTIUNILE:

de un păgător: prima dată 10
 lei; a doua oară 12 bani; a treia
 oară 3 b. de fiecare publicare.

Abonamentele, cât și inserțiile,
 se plătesc în avans în Arad.

Preț pentru arag și comitate

Scrisori otrăvite nu se primesc

Povestea vorbii.

Intr'un cerc de fruntași români se scuta, zilele acestea, situația din parlamentul ungar și, peste tot, a țării. Unul se volta și susținea cu vădite argumente că întreaga luptă dintre partidele maghiare nu e de cât un joc politic cu — roluri imprevizibile. Stânga extremă pretinde că toate partidele dela guvern să poată face concesii pe toate terenele. Se doare doar de notorietate publică faptul, că aproape toate guvernele erau înțelese pe sub mână cu opoziția. Cât despre certurile din țară, cari îndeosebi sub Tisza deveniseră violente, n'au fost nici aceste de cât corolarul *intel-gerii secrete* dintre partide pentru *presiona asupra Coroanei...* Cearta a fost încă mare. Batuți n'au fost însă decât — răzvrătiții. Și chiar la alegeri cum s'a putut simți că în mai bine d'o sută locuri guvernul n'a opus kossuthiștilor contracandidați... Un guvern care luptă pentru soarta țării, pentru mântuirea ei de cataclism, de ce să se iagrijă și de oameni și de bani pentru a nu lăsa opoziției fără luptă crâncenă într'un singur loc. Cu adevărat vajnic s'a luptat însă numai împotriva *naționalităților*, pentru care cari se știa dinainte că nu sunt nici pentru schimbări radicale în armată, nici pentru independența vamală.

Cine ar fi așa de naiv să creadă însă, că Tisza și cu ai săi nu dorește armată maghiară națională întocmai după-cum o contemplă Kossuth, de pilda? Cel mult că pot fi între ei divergențe asupra independenței vamale.

«Că ei totuși se dușmănesc politicește», zise distinsul fruntaș care conducea discuția amintită mai sus, «îmi aduce în minte o întâmplare la care am fost odată martor, în copilărie. Tata și vecinul său se duseseră la târg; aveam carul încărcat cu nuc. Poposeam la o margine de sat. D'odată ne pomenirăm că ceva mai departe de noi doi țigani se iau la ceartă ș'apoi la crâncenă bătaie. Alarmaseră pe cei din apropiere, cari fugiră toți să vadă — bătaia. Ne duserăm și noi. Pe când ne-am întors găsirăm lipsă câți-va saci de nuc: îi furaseră țiganii înțeleși cu cei cari — pro formă — se luaseră la bătaie numai pentru-ca noi să lăsăm căruțele singure și să le dăm astfel lor prilej să fure. Așa și politicianii din Dietă: sunt perfect înțeleși între dânsii. Se bat pro formă, în realitate ei nu caută decât ca din lupta lor să iasă profit pentru — neamul lor. *Fruntașii* lor la tot cazul sunt formal înțeleși. Cei d'a doua mână dau cu socoteala că există înțelegere; cei d'a treia mână, Zoltanul cum s'ar zice, ei iau lupta în serios, cu vrăjmășie, altfel s'ar descoperi întreaga intriga politică».

Cine s'ar încumeta să tragă la îndoială adevărul cuprins în povestea de mai sus și minunata ei potrivire la situația actuală politică din Dieta ungară?

Vorba e însă că din fiecare poveste oamenii cuminți trebuie să tragă convenitele învățături.

În situația dată, noi Români trebuie să fim treji îndeosebi. E chestie d'o nouă îndrumare în politica țării și poate a *monar-*

chi-i. Să se schimbe radical ce s'a făcut la 1867. Atunci deși nu aveam în Dietă atâția reprezentanți câți ni-s'ar fi convenit și deși legea de naționalități nu s'a făcut după cum doreau deputații români, totuși, se știe: țara era cârmuită de niște bărbați de stat ca Eötvös, Deák și Andrássy, curății prin mari suferințe, inspirați de principiile școlii naționale curate și a umanismului. Aveam apoi pe marele *Șaguna*, cu trecere la Curte și d'un rar simț politic. Azi avem abea a treia parte din deputații pe cari i-am avut atunci; azi avem în față niște bărbați politici crescuți în cel mai intolerant șovinism. Azi nu un popor maghiar zdrobit d'un absolutism crud, ci un popor maghiar reînviat, încrezător și îndrăzneț susține partidele maghiare.

Se impune deci și din partea noastră o grijă înzecită în ce privesc afacerile politice. Cumințenie deosebită deputaților aleși, o înțelegere între toți fruntașii, o *împărțire a rolurilor*, căci numai uniți nu pot susține lupta, ori cât de devotat ar fi de altfel poporul. Se impune îndeosebi un aranjament *ura fel, ea preluată noastră să se poată lua și ei partea convenită din lupta ce se impune. În definitiv noi toți vrem și trebuie să vrem una: întărirea poporului român pe toate terenele și crearea tuturor mijloacelor proprii a desvolta puterea națională. Ear' în lupta aceasta rol de frunte trebuie să aibă prelații, păstorii poporului.*

Am avea câștigată de jumătate lupta, dacă am reuși a crea o solidaritate și o împărțire a rolurilor așa cum se practică la toate popoarele cu pricepere politică.

CERȘIȚI.

Copil orfan, cerșia cântând,
 Pe drum un ban, un colț de pâine,
 Și glasul fraged tremura
 Gândind la ziua cea de „mâine“.

Și voi treceați, fanți sclivișiți,
 Perfecte măști de mascaradă,
 Și nici un ban n'ați aruncat
 Copilei ce cerșia în stradă.

Dar „mâine“ un bătrân bogat,
 Singher în lume, prinde milă.
 E singur; are din belșug
 Cu ce să crească o copilă.

Trecut-au anii după an,
 Și ea, cuminte iubitoare,
 Din iarna bătrâneții lui
 Făcu senină zi cu soare.

Iar el, bătrân, stingher, milos,
 I-a dat avere, i-a dat nume,
 Și chip și minte Cel de Sus,
 Destul să facă fală 'n lume.

Si-acum, voi! toți cari treceați
 Mai ieri pe lângă biata floare
 Zvârlită 'n drum, nepăsători, —
 Avere e ispititoare!

Vă dați atâta osteneală
 Inima ei s'o cuceriți!...
 Ce-a fost?... Poveste!... „E bogată“.
 E rîndul vostru azi: Cerșiți!

Ana Codrean.

MARIA BACIULUI.

— UN CHIP. —

Maestrului Al. Vlahuță.

Înaltă, neagră și uscățivă, cu mâinile scorojite de munca aspră, de vânt și de soare: o spuză de copii și nevoile cele multe o 'mbătrânise înainte de vreme.

Fusese slujnica cinstită și credincioasă a lui moș Vasile de pe Ulița Mică, care-o și 'nzestrase, măritând-o după Radu Baciul, unul din cei mai voinici ciobani din târta lui.

Stăpânul pe dânsa o lăsase 'n zaveză, să-i păzească casa. Te cuprindeau fiori, când o auzia povestind de cele trei zile de groază, pe care le petrecuse ghemuită într'un colț din podul casei lui moș Vasile, nemâncată și nedormită, pe când cetele răsculaților unguși cutreierau satul în sus și ieșiau în cale.

Spărseseră Ungurii și casa lui moș Vasile, cărând în suliți burduși de brânză, partale de slănină afumate și bunătate de cașcavaluri. Podul casei nu fusese atins de furia năvălitorilor, și Maria Baciului scăpase dela o moarte sigură numai cu spaima. Când își aducea aminte de vremea aceea, numai ce-o vedea înduioșindu-se și oftând adânc. Apoi, uitându-se 'n sus, mulțămia lui Dumnezeu c'o lăsa de-o moarte năprasnică, cu toate că de viață nu prea avea ea la ce să fie bucuroasă, căci fusese numai de năcazură în lume. Dar deh, se vede c'ășa-i fusese scris.

În tinerețe își avuse și ea cuprinsul ei, și duseseră o viață mai îndestulată. Radu Baciul era stăpânul unei țârle frumoasă în Tară, pe Bă-

răgan, lângă Dor-Mărunt. P'atunci casa lor nu cunoștea lipsă. Dar tihna și bunăstarea au fost pentru ei, așa, mai mult o amăgeală, căci o vreme cumplită de iarnă îi lăsa în câte-va zile săraci lipiți pământului, și răpuse și pe bietul Baciul.

Era pela sfârșitul lui Faur, când târlașii așteptau să se 'nducească vremea, ca să priiască mielușeilor, ce 'n curând aveau să salte veselii în mijlocul turmelor scoase cu multe trude din greutatea iernii.

Dar, în loc de soare și de vreme bună, lumea se pomeni așa d'odată c'un vânt năprasnic și rău de-ți îngheța inima. O săptămână 'ntreagă ținu Crivățul, ear gerul ce venise cu el, prinse-a 'ngheța apa scursă din zăpada ce se topise, făcând din pustiul șes al Bărăganului o nemărginită față de sticlă. P'alocurea, zăpada ce căzuse în clipele de odihnă ale vântului se 'ngrămădise 'n troiene cât munții. Turmele erau luate de furia vântului și purtate 'n neștire împreună cu ciobanii lor. Și ele, perdele și adăpostele de tot felul se făcuseră una cu pământul.

Orbite de zăpada care se 'ngrămădia din cele patru colțuri ale lumii, spre a se risipi earăși, cărdurii întregi de oi și cirezii de vite se duceau nebune spre a-și găsi moartea în valurile Borcii și ale Dunării.

Minte de om nu mai pomenise așa vreme grozavă. Sute de păstori, cari, în deznădejdea lor, alergau să 'ntorcă turmele dela pierzare, înlemneau pe câmp.

Câni pierduți de turme și turbați de urgia vremii se dedeau acum la stăpânii lor.

Probabilități.

— Criza. —

Feriile de Paști ale dietei nu vor fi așa de liniștite, ca de obicei. Liniștea oferită oficial de privilegiul sărbătorilor de bună seamă va fi epocă de combinații, de subminări reciproce, de intrigă, de visuri și desiluzii.

Căci situația într'adevăr e comică

Liberalii fac ori-ce, ca coaliția opoziției să nu poată lua în mână frânele guvernului.

Cabinetul Burián.

Se reia în timpul din urmă, vestea veche: *Burián* e pus în perspectivă, ginerele lui Fejérváry, ca șef al unui cabinet de funcționari. Și asta se aduce în legătură cu ultima audiență a lui Tisza la M. Sa.

Tisza a declarat adecă M. Sale, că el nu mai are chef să figureze ca ministru președinte și la ciclul viitor al ședințelor dietei, ce se vor începe în 3 Mai n.

„Times“.

Comentând lucrurile din Ungaria, scrie între altele:

«Separațiunea Ungariei de Austria ar cauza mari pierderi ambelor țări. Separată de Austria, Ungaria ajunge putere de mână a doua, ba chiar de a treia poate și ar fi aruncată pradă grației statelor învecinate»...

Le place kossuthistilor.

Stransky, cunoscutul șef a celor tineri a luat în Reichsrath poziție în favorul anti-maghiarei propunerii a lui Derschatta. «Narodny Listy» spune, că fapta aceasta a displăcut Cehilor tineri. *Desavuarea* asta le convine de minune kossuthistilor.

Procesele din Timișoara.

— Raport prin telefon —

Timișoara, 18 Aprilie.

Aseară s'a terminat procesul de presă intentat pentru agitație d-lor Dr. Jurca, Dr. Petrovič și Gaspar.

După-ce procurorul Dr. *Jakabffy* a ținut rechisitorul său, violent și plin de vederi șoviniste, a vorbit dl *Coriolan Brediceanu*, apărătorul d-lui Gaspar, care cu un aparat științific-juridic și cu un rar talent oratoric

Haite de lupi, goniți de frig și de foame, din stufăriile bălților fugiau zăpăciți încoace și încolo, umplând văzduhul cu urletele lor. Cărduri de corbi și de vulturi îngreau cerul, dând târcoale trupurilor de oameni și de vite.

Doamne, multă lume rămase săracă și obidită, pe urma acelei mâni a cerului! Ce de oameni și ce de vite se prăpădiră!

*

D'atunci văduvea și Maria Baciului. Sărmana femeie rămăsese numai cu cârdul de copii și cu lucrul mânilor. Muncia din greu din zori și până noaptea târziu, alergând fără preget în dreapta și 'n stânga, ca să agonisească câte ceva pentru gurile cele multe, care îi cereau de mâncare.

În zilele de târg, Lunea și Vinerea, o vedeam des de dimineată, de pe fereastra casei noastre, coborînd în pași greoi malul bisericii, încrozită cu fel de fel de bulendre pe care le ducea să le vândă.

Căpătâie de dimie, piei nesmulturite, pojițe, cămăși, cioareci, ghebe și zăbune vechi, mai câte-o scurteică, câte un androc purtat și te miri ce alte boarfe și lucruri de nimic, erau marfa Mariei. Toate femeile din sat care aveau câte-o rămășiță de marfa nevândută, sau câte-o buleandră care nu mai era de nici o treabă, Mariei Baciului le dădea, ca să se curețe de ele. Toată ziua stătea biata femeie 'n târg, mai mult flămândă decât mîncată, îndurînd vara căldurile cele cumplite și iarna pe gerul de foc schimbându-se de pe un picior pe altul ca să nu înghețe.

a resturnat toate motivele invocate de procuror.

Vorbirea escelentului avocat a făcut admirabilă impresie. Chiar și Ungurii au recunoscut taria argumentelor sale și au lăudat tonul demn cum a apărut.

Dr. St. Petrovič și Dr. C. Jurca s'au apărut singuri, cu multă vigoare și cuminenție.

Curtea cu jurați retrăgându-se, după o lungă deliberare a dat *verdict afirmativ*.

Pe baza verdictului, președintele *Salacz Béla* a pronunțat următoarea pedeapsă:

Acuzatul *M. Gaspar* e osândit la **10 luni**, Dr. C. Jurca la **8 luni** iar Dr. St. Petrovič la **6 luni temniță de stat**, apoi la amendă de câte *200 coroane*, fiecare, amendă, ce se poate schimba în 20 zile temniță de stat și *suportarea cheltuielilor de judecată*.

S'a hotărît d'asemeni confiscarea exemplarelor din «Drapelul» în cari au apărut articolele în procesuate. Sentința se va publica în «Drapelul».

Osândiți! au înștiințat recurs de nulitate.

Criza dualismului.

De

RUDOLF SPRINGER.

(Continuare).

Magnații și gentry își ridicară după eliberare pretensiunile lor de revendicare pentru posesiunile, cari le perduseră în decursul interregnelui turcesc, pe când împăratul avea să plătească pe comandanții și trupele austriace. Și din asta se produse nemulțumirea, care priעי rășcoala lui *Bálczy*. Numai după ce nimieiră pe *Rákoczy* ajutat de Polonia și Franția, putură să se gândiască Habsburgii la isgonirea Turcilor. În 1781 recăștigară Banatul și 'n 1723 dieta ungară aduce Sanețiunea pragmatică, în urma căreia Ungaria trebue să formeze cu celelalte regate și țări ale casei domnitoare un întreg indivizibil — se observă legătura.

Casa domnitoare deci, nu rassa maghiară a restituit integritatea teritorială a Ungariei, ea a organizat confiniul militar dela Adria până la munții Transilvanii cu trupele și banii săi și l-a împopulat cu Nemți și Slavi, aproape în absolută separațiune de Ungaria, tot ea a cedat sua sponte Ungariei în 1867 Croația și Slavonia, care

Cu toată viața ei chinută și amărită, nimeni n'o auzea nici-odată cântînd în potriua lui Dumnezeu ori a oamenilor. N'ar fi fost ea în stare, Doamne ferește, să pizmuiască pe cineva, fiindcă avea avere și traia mai înlesnit decât dînsa. Ea-și suferea soarta cu răbdare mucenicească și privia toate celea ce 'ntâlnea 'n viața ca o voință a Celui de sus. Se dusese pomina de blîndeța și de bunătatea de inimă a acestei femei.

Pîne amarnic agonisită au mîncat băeții Mariei pîn' au mai răsărit. Când s'au făcut mari, i-a trimis în țară la treabă: pe unii cioabanii la oi și pe alții pela prăvălii. Două fete le-a măritat și pe ele tot în țeară, după două gazde bune. Apoi, într'o bună dimineată, de dorul copiilor și sătulă d'a purta 'n spinare bulendrele satului, a trecut și ea granița, ca să trăiască mai bine pe lângă' ai ei, lăsându-și casa pustie și-o mîndreață de grădină de sub Plopiși pradă la ai copii din sat.

Dar soarta care o prigonea n'a lăsat-o să se bucure vreme mai îndelungată de o viață mai dulce, căci într'o zi din săptămîna luminată se lași vestea 'n sat c'a murit în ziua de Paști, la una din fetele ei.

„Fie, că la mare zi a murit! Dumnezeu s'o ierte“, își ziceau bătrînele din partea locului la azul clopotelor; „nejudecată are să meargă 'n raiu biata Maria“. Iar altele: „Apoi câte-a mai tras amărită, în viață-I, dacă nici ea n'o vedea fața lui Hristos, nu știu zău care-om vedea-o!“

(„Sămănătorul“).

George Moroianu.

erau în exclusivă ei putere, precum și contra militar.

În felul acesta teritoriul Ungariei ca și al imperiului „de o mie de ani“, acel teritoriu pe care a pus mîna nu doar' poporul ungar, minoritatea Maghiarilor, ba mai bine zis o parte mică a acestei minorități, burghezia maghiară, pînă acum cu un aplomb, ca și când el de-auna ar fi avut puterea să dea și să ia puterea coroană.

Noi am zis: Casa domnitoare a revendicat Ungaria și a restituit-o. Însă asta e forma aparență: de fapt au fost trupele și dările provinciilor moștenite și Boemiei sub conducerea neamurilor de funcționari și comandanți ai acestora și lupta de eliberare era pentru toate cele de atunci ale Austriei tocmai așa o chemă poporală, ca și pentru curte dinastică. Cîntec *nemfesc* cîntă isprăvile prințului Eugen, care a voit să recăștige împăratului — Bălgradul!

Deci nu statul Arpașilor e istorie pentru Austria — pe el îl sfășiaseră rebeliunile maghiarilor ungar, iar certurile și trădările lor îl răsăriră Turcilor. Statul de azi rotunzit, înfruntat, e un cadou al împăratului, adecă al Austriei. Acestea sunt faptele istorice. Dar' ele nu sînt fapte politice, ele nu mai influențează în prezent, ele s'uitate, ele nu mai trăesc în spirit, numai în arhivele casei de Habsburg, nu în suflet, ci numai în cărțile de școală ale popoarelor austriace. Deci nimic nu mai dovedește istoria și ar fi irațional să facem proces pentru lăcomia lor nerecunoștință, ei au drept ca națiune să ceară, ce e mai înalt și mai mare, — nedreptăți se face nouă, cari cedăm fructul muncii de o mie de ani.

II. Intocmirea statului maghiar și ungar.

Nici chiar Ungurii nu se mai refer la întrerupta continuitate teritorială în decurs de o mie de ani, se refer însă la continuitatea constituției; Țara lor ar fi fost doar guvernată constituțional de pe vremile bulei de aur a lui Ladislav II, legislația și administrația a fost doar de-auna, cel puțin după drept, ungară, la ceasul apoi în limba lor ungar și maghiar înseamnă unul și acelaș lucru. Nici nu pregetă ei a și pune viața constituțională pe un pan cu cea engleză își scriu în contul lor și constituționalismul Austriei și cer dela noi mulțămită, ca și când ei l-ar fi adus.

I. Intocmirea veche a statului ungar a fost constituțională, ci după *statuti*. Dieta ungară n'a avut nici când dreptul legislativ, legislator regele. Esența unei legi constituționale e, că proiectul de lege al reprezentanței poporului, care e el, e sancționat, ori nu de Monarh, că nici lege nu poate fi abrogată de coroană prin patentă, suspensiune și dispensiune.

Academia Română.

— Raport asupra lucrărilor făcute în 1904—1905 —
(Urmare și fine.)

VII. Concursurile premiilor Academiei Române.

În această sesiune sunt de acordat 3 premii pentru opere publicate și 4 pentru lucrări ca și biece date.

La concursurile acestor premii s'au prezentat publicațiile și lucrările următoare:

1. La Marele premiu Năsturel-Herescu de 12.000 lei, ce este a se acorda unei cărți scrise în limba română, cu conținut de ori-ce natură care se va judeca mai meritoare printre cele publicate dela 1 Novembre 1900 până la 31 Octombrie 1904, s'au prezentat următoarele scrieri:

Baiulescu (Dr. George), *Idroterapia medicală*. București 1904.

Birou (Iuliu), *Carte de compunere pentru școlile primare, cursul I. Oravița 1902; cursul II. Lugoj 1902.*

Birou, *Liturgia S-lui Ioan Gură-de-Aur*. Cluj. I. Arad 1904.

Brătianu (General C. I.), *Cadastrul României*. Ed. IV. București 1904.

Christescu (Ștefan), *Energia universală, electricitatea și viața*. București 1904.

Danielopolu (George), *Explicațiunea Insușirilor lui Justinian*. Vol. I., partea II. București 1900.

Demitrescu (G.), *Discurs cu ocazia serbării cea de a 400 ani a morții lui Ștefan-cel-Mare*. București 1904.

Florini (Alexandru), *Povești populare*. București 1904 (și la premiul Eliade-Rădulescu).

Dieta ungară nu aducea nici un proiect de lege, ci își îndrepta supplicans (pea similit) o petiție, ori un gravamen (rugare ori plângere) către rege, mai tirziu la caesarea matris. Regele nu sancționa proiecte de legi, ci alegea din proiectul, ce i-se prezenta, o parte, ce-l era venia (sancțiune electivă), respingea ceea ce nu conglăsuia cu voința lui (negativă), amăna decizia după plac (dilatorică) ori schimba după voință concludul dietei (sancțiune modificatoare). Nici un teritoriu al legislației nu era rezervat legii constituționale, nimic ordinilor guvernului și așa se estinde puterea de dispunere a coroanei în urma lui jus eminens al său asupra tuturor fără excepție și dreptul de dispunere exercitat nu era eschis prin aceasta de loc, că în același lucru dieta și regele au decis odată împreună, pe când azi ori-ce materie care e regulată odată de parlament și de coroană prin lege, în viitor numai așa poate fi regulată. Regele poate să abstea dela o petiție, ce a sancționat-o, ear staturilor nu le mai rămâne decât repetitio, un conclud vechiu care nici când nu fost nimic ori schimbat de dietă, are lipsa de renovație, noua sancționare pentru ca să aibă valoare mai departe în caz, că regele tăcând l'a aprobat, și diploma inaugurală, care o dă face rege la încoronare temeinic documentează, că acela de jure începe dela început, că pe el dreptul învinsilor lui nu-l leagă, decât într-o cât voește: că vrea să recunoască și să respingă, o chestie de putere între el și statură. Și asta e constituție de bună seamă în sensul cum face stat, chiar ea absolut își are o constituție, e o constituție după statură, cum avea face țară a coroanei austriece*, dar o întocmire constituțională modernă n'arut Ungaria nici când dela 1222 până la 1818.

2. Ea nu era o constituție reprezentativă, staturile erau numai statură și nu reprezentanți ai poporului. Dreptul vechiu constituțional ungar deosebește populus și plebs mai tare decât orice alt drept. La dieta staturilor apare magnarmea și prelații, întocmai ca și reprezentanții nobilimii comitatelor și orașelor libere regești.

În evul mediu putea trece un așa organ de stat ca organ al voinței poporului, care l'a pus drept contrabalansare a voinței regești. În dezvoltare din evul nou se întorc referințele: staturile apără asigurarea privilegiilor vechi economice și sociale și monarhia absolută, care apără nobilimea și burghezia, devine cu administrația ierarhică singurul organ al voinței poporului, față al intereselor de clasă țărănești-burgheze față de interesele de castă ale proprietarilor mari. Se poate liniștit afirma: Istoria proprietății feudale e istoria secretă a constituției un-

gare independente. Și nimic nu mai e semnificativ decât faptul, că independența, guvernarea ad normam aliarum provinciarum era în anul 1724 egală cu unitatea tuturor provinciilor casei de Habsburg pe acea linie mijlocie, pe care Habsburgul a primit sancțiunea pragmatică, iar staturile scutirea de dare. Și expediția de drept de stat din anul 1791 se termină deasemenea nu cu construirea unui constituționalism național, ci cu întărirea absolutismului și confirmarea vechilor privilegii ale nobilimii. Ungaria are deplină libertate să se înșele asupra istoriei constituționalismului său, de oare-ce la ei dorința e atât iluzică, noi față de atari falsificări istorice n'avem nici interes, nici gust.

3. Iară lucrul cel de căpetenie este: Staturile, cum au fost totdeauna, au fost în toate timpurile ungare și până la prima jumătate a secolului 19 nici când național maghiare. Casa magnaților din anul 1791 arată următoarele neamuri: Stillfried, Schwarzenberg, Harrach, Neizer, Edling, Archiducele Albert de Saxonia, Vandernoith, Wallis, Aspermont, Starhemberg, Pfeppershofer, Plankenstein, Tinti, Haller, Hellenbach, Lobkovitz, Sternberg, Herberstein, Windischgrätz, Sermage, Salm, Eltz, Lindsmauer, Kollaredo, Lesserth, Schmidek, Lamberg, Ankendorff, Liechtenstein, Waldstein, Khevenküller, Sintzendorf, Trautmannsdorf, Dietrichstein, Kinsky, Anersperg, Chotek etc. Și pe lângă aceștia și cunoscutele familii magi-ate maghiare și croate. Aceștia sunt capii acelor familii, cari și-au câștigat merite pentru Habsburg și Ungaria ca comandanți și diplomați în războiul de trei-zeci de ani înainte de toate în războiul cu Turcii și pentru asta după obiceiul vremii tură dăruiri cu părți din țara, care ei au eliberat-o. Ei posedă posed încă și azi lucrurile lor în Ungaria. Alteja Sa Filip de Sara-Coburg-Gotha, Lobkovitz și Thurn-Taxis și azi își au bunurile lor în casa magnaților unguri, și azi s'ar putea compune o casă a magnaților foarte austriacă în Pesta de s'ar convoca toate familiile magnate, mare proprietare ale Ungariei*).

Magnațimea istoricește ungară înainte de 1848 abia știa ungurește, se folosea la conveniri de limbile latină, germană și franceză, iar limba oficială era cea latină. Chiar contele Majláth și-a învățat târziu — după cum celim — și imperfect limba-l națională. (Va urma.)

Războiul ruso-japonez.

Pregătiri pentru lupta de pe mare.

Londra. Se scrie din Shanghai: E imposibil, ca flota lui Rosdesivensky să treacă neob-

** Ungurii își ajută băgând câte o cistă de membri din fie-ce familie în casa magnaților: 4 conți Almásy, 4 Andrassy 4 Apponyi, 5 Degenfeld, 5 Dessewffy, 10 Eszterházy, 5 Festetics, 6 Károlyi, 5 Majláth, 19 Zichy etc.

servată pe drumul marin de lângă Formosa, unde Japonezii priveghiază cu ochii n patru. Pe insulele Pesadores Japonezii au aranjat stațiuni de torpede și mine.

O corabie cu mine japoneză a sosit în Kailung. Djunci chinezești se plimbă prin canalul formosan în dragă voe. În ele sunt însă Japonezi mascați, cari așează mine.

Pregătiri târzii...

Londra. Daily Mail primește din Hongkong știrea despre o mică luptă navală. Amănuntele sunt necunoscute.

Londra. Escadra rusă a fost văzută ieri în canalul Pasik. Un vapor englez afirmă, că mai multe corăbii japoneze au apărut în apropierea insulelor Pesadores.

Londra. Stația marină engleză crede, că amiralul Togo a încărcat canalul formosan de mine.

Câmpul de război din Mandjuria.

Petersburg. Generalul Linevici a telegrafat țarului, că a inspecționat corpurile de armata 5. și 4. siberiene și 7. și 10. în pozițiile lor. A aflat totul în cea mai mare ordine. Trupele nou sosite stau iarăș foarte bine.

— Știri prin postă. —

O garanție de pace. Mai înainte pacea universală juca un mare rol în toasturi și toți dădeau asigurări că ea nu va fi amenințată. Azi, atât nouă cât și monarhilor stătorii în călătorii de primăvară, o astfel de asigurare ni-se pare nefolositoare și de prisos.

Ori cât de paradoxal ar suna: războiul ruso-japonez poartă cea mai mare vină pentru aceasta. Rusia se bate teribil în Asia resăriteană și restul Europei vede tocmă în aceasta garanția unei păci îndelungate. Această siguranță nu e cea din urma pe care o avem s'o muștumim Japoniei. Căci acest războiu din Asia, în care cea mai mare putere militară a Europei suferă umilinte peste umilinte, poartă un limbaj mai puternic decât conferința dela Haaga, decât toată propaganda amicilor păcii. El este un advertisement mai precis decât care nici un monarh nu l'ar putea prănunta, și dă un învățământ ce în Europa începe să fie imbrățișat. Până la victoriile surprinzătoare ale Japonezilor se credea că victoria unei puteri militare se poate calcula ușor de mai înainte. Bugetele tuturor statelor erau dictate de această credință și se întocmeau multe elaborate în această credință, iar soseala p'are a simplă și

Lecca (Haralamb G). Poezii (1895—1904). București 1904.
 Rădulescu-Codin. O seamă de cuvinte din Basca. Câmpulung 1901.
 Sava (Inginer Eduar), Economia industriei transporturilor și Evoluția agriculturii, industriei și comerțului în România, 1859—1902. Vol. I. Istoricul căilor ferate române și dezvoltarea progresivă a economiei generale a României sub influența industriei transporturilor. București 1904.
 Sirbu (Dr. Ion), Istoria lui Mihai Vodă Viteazul. I. Răsmărițele și politica lui din afară. București 1904.
 Vermont (Jean A.), Iancu Jianu. Poemă. Focșani 1905.
 Vlahuță (A.). Poezii, 1880—1904. București 1904.
 Zanne (Iuliu A.), Proverbele Românilor din România, Basarabia, Bucovina, Ungaria, Istria și Macedonia. București 1895—1903, 9 volume.
 2. La premiul Statului Eliade-Rădulescu de 5000 lei, ce este a se decerne unei cărți scrise în limba română, cu conținut literar, care se va judeca mai meritorie printre cele publicate dela 1 Noiembrie 1902 până la 31 Octombrie 1904, s'au prezentat următoarele publicațiuni:
 Bărbulescu (Ilie), Fonetica alfabetului cirilic în textele române din veacul XVI și XVII în legătură cu monumentele paleo-, sirbo-, bulgaro-, ruse- și române-slave. București. 1904.
 Coatu (Grigore N.). Din viața țărănească. București 1904.
 Dragomirescu (Iuliu), Solare. București 1904.
 Florini (Alexandru), Povești populare. București 1904 (și la Marele Premiu Năsturel-Heurescu).

Ianculescu de Reus (Eugenia). Pentru o idee (Călătorie în Italia). București 1904.
 Ianculescu de Reus (Eugenia). Spre desrobire. Roman. București 1903.
 Iorga (N.), Sate și mănăstiri din România. București 1905.
 Lecca (Haralamb G.), I. N. R. I. Poemă bibliică. București 1904.
 Nădejde (Sofia), Patimi. Roman din viața românească. București 1904.
 Rădulescu Codin, și Șt. St. Tuțescu, Dăști. Snoave și povești Craiova, f. an.
 Rossetti (Rada D.), Din toate. Poezii. București 1905.
 Sadoveanu (M.), Povestiri. București 1904.
 Silvan (Gh.), Valea-Albă, 1476. Roman. București 1904.
 Viciu (Alesiu), Limba română poporană și dialectul sicilian. Blaj 1904.
 Vulcan (Petru), Armăra (România). Constanța 1904.
 3. La premiul Adamachi divizibil de 5000 lei, ce se va da unei cărți scrise în limba română, cu cuprins moral de ori-ce natură, care se va judeca mai meritorie printre cele publicate dela 1 Noiembrie 1903 până la 31 Octombrie 1904, au intrat următoarele publicațiuni:
 Achimescu (I.), Din sferă senine. București 1904.
 Angelescu (Dr. Nicolae I.), Acte și documente din trecutul farmaciei în Țările Românești. București 1904.
 Apostolescu (N. I.), Studii. București 1904.
 Arginteanu (Ion), Istoria Românilor macedoneni. București 1904.

Bogdan (N. A.) Orașul Iași. Schițe istorice și administrative. Iași 1904.
 Boian (Maior Oct.), Din virtuțile ostășești. București 1905.
 Brun (Jules) și N. Papahagi, Moșneagul dela munte, Roman dela Pind. București 1904.
 Caion, Triumful Crucii. Povestiri creștine. București 1904.
 Coculescu (N.), Tratat elementar de astronomie. București 1903; Condiescu (Ion P.), Istoricul căilor ferate. București 1904, 24 br; Condiescu (Ion P.), Energie, muncă și economie. București 1904; Condiescu (Ion P.), Istoricul mașinilor cu aburi. București. 1901; Cordoneanu (Emilia), Școala Fröbeliană. București 1904; Cosmovici (V.), Goana după gineri. Comedie în 4 acte. București 1904; Danș (Ladovic), Blestemul. Tragedie. București 1904; Dragomirescu Mihail), Critică dramatică. București 1904; Gheorghiu Const. D.), Revista geografică a României. Vol. I. Geografia județului Neamț. Piatra N. 1904; Gheorghiu, Ape minerale, locuri istorice monăstiri, stațiuni balneare și climaterice etc. din județul Neamț. Piatra N. 1904; Gribincea (Laurenția), Povestea lui Ștefan-cel-Mare scrisă pentru poporul roman Ed. III. București 1904; Gribincea. Din lume. Nuvele și schițe. Iași 1904; Ioescu (Căpitan M. D.), Dobrovia în pragul veacului al XX-lea. București 1904; Lecca (Haralamb G.), Octava. București 1904; Măndrescu (Simion C.), Influența culturii germane asupra noastră. I. Influența germană asupra limbii române. Iași 1904; Mănescu (Căpitan-Comandor G.), Dela Galați Kicl. Galați 1904.
 Năsturel (General P. V.), Viața Sfinților Varlaam și Ioasaf, tradusă din limba elenă la anul

ușoară. Un stat aproba atâția soldați, tunuri, vapoare, și celelalte state își dădeau toate silințele să imiteze acest budget de războiu. Cine împovăra poporul cu mai multe cheltuieli pentru armată și flotă, credea că și are în buzunar siguranța pentru victoria viitoare.

Japonia a tras o linie de sânge peste această socoteală, pe mare și în Mădcuria. Și tocmai față de Rusia nepotrivirea acestei aritmetice militare a trebuit să minuneze îndoit. Căci Rusia calculase precis și detaliat victoria asupra Japoniei, și nimeni altul decât Kuropatkin, cel bătut de atâtea ori, a fost acela care la celebra, azi faimoasă, paradă a trupelor din Port-Arthur, dela 19 Maiu 1903, a rostit semețele cuvinte: „Suntem gata!“ Căci vreme se făcea socoteala că numărul mai mare de trupe și de vase garantează victoria, Rusia era în tot cazul gata și superioară adversarului. În memoriul din acel timp al lui Kuropatkin, publicat de curând, teza aceasta e expusă cu cifre. Dar se pare că în veacul nostru această aritmetică militară e îmbătrânită, și cu un oare-care sentiment de nesiguranță Europa vede că superioritatea numerică militară nu garantează sau hotărăște multă vreme încă victoria unui popor, și alți factori pentru succes, factori complicați ce cu greu pot fi stabiliți în cifre exacte.

Această surprinsă din Asia răsăriteană că superioritatea numerică a unui stat militar european a fost spulberată cu desăvârșire nearitmeticește, poate fi un motiv principal că în Europa nu se mai gândesc la un războiu. Nici un stat, sprijinit pe așa zisa sa superioritate, nu va cuteza să provoace pe altul, cum a făcut Rusia cu Japonia, încrezând în aritmetica militară. Căci dacă nu ne-a învățat nimeni până acum, apoi ne-a arătat cât de periculoasă, de plină de rizic afacere este războiul cu un stat care până aci toate socotelile și le trecea ca pregătit suficient din punct de vedere militar. Se poate zice aproape că nu mai sunt state mici și slabe, cari ar putea fi sgan-dărite fără pericol de către cele mari. Exemplul Rusiei înspăimântă. Surprinderile pe cari le-a pățit Rusia de un an de zile dau de gândit tuturor statelor mari. Acum nici un stat presupus cel mai bine înarmat nu se mai gândesc la războiu. Astfel azi pacea europeană este așa de mult asigurată încât suveranii nu mai au nevoie să vorbească de ea în special. Ea se înțelege acum așa zicând dela sine.

„Budapesti Hirlap“ împotriva francmasonilor.

B. H. scrie în ultimul număr vorbind despre francmasoni următoarele:

Nu ne e drag de Inchiziție, fie ea făcută de Jesuiți, fie de Dominicani. Dar de loc n'a de-

1648 de Udriște Năsturel de Fierăști al doilea Logofăt. București 1904.

Neamtu (Luisa I.) și Ion G. Neamtu, Metodul de educațiune a copiilor mici după sistemul lui Fröbel. București 1904.

Negulescu (Paul), Tratat de drept administrativ român. — Organizarea administrativă a României. București 1904—1904.

Păcățian (Teodor V.), Cartea de aur. Ed. II. Sibiu 1904, 2 vol.

Păcățian Istoriografi vechi, istoriografi noi, studiu critic în chestia vechii metropolii ortodoxe române. Sibiu 1904.

Rădulescu-Codin, Monografia comunei Priboeni-Muscel. Câmpulung 1904.

Rădulescu-Codin, C. Popescu și Șt. St. Tuțescu, Teatrul sătesc: Școala și oștirea, Jurămintele strâmbe, doctorul de plasă și Logofătul Călin. Câmpulung 1904.

Russu Șirianu (Ioan), Românii din Statul Ungar. București 1904.

Sadoveanu (M.), Șoimii. Roman. București 1904.

Sadoveanu Dureri înăbușite. București 1904. Scriban (Iuliu), Patru-zeci de predică populare. Ploști 1904.

Silvan (Gh.), Bătrânul Dan. Poveste eroică. București 1904.

Speranța (Th. D.), Introducere în literatura populară. Studiu comparativ. București 1904.

Stavri (Artur), Câteva clipe. Poezii București 1904.

Stefulescu (Alexandru), Gorjul istoric și pitoresc. Târgul-Jiului 1904.

Stefulescu Mănăstirea Tismana. Ed. II. București 1903.

venit mai plăcută prin faptul, că azi o fac — francmasonii. Cinste, stimă avem față de francmasonii noștri, nu de ei e vorba; ei nu fac adecă nimic, cel mult i part gratis pâne și lapte și se agită reciproc. Celelalte i-le pun în cărcă dușmanii, cari în idioția-le copilărească fac din luptă armăsar.

Patria inchiziției moderne e republicana Franța și judecătorii ei nefaști, spionii și călăii sunt francmasonii, cultivătorii luminei, libertății și progresului. Ei au adus pe tapet politica bisericăscă, ale cărei incurcături sunt neprevăzute; ei au în etățenit în armată spiritul de sicofanterie, care demoralizează prestigiul ofițerilor și soldaților; ei conduc destinele impiegaților civili și militari ai statului; și cum, îl spune foarte frumos cartea lui *Bidegain*, care a apărut mai zilele trecute, Domnul acesta a vindut documentele marelui loje Grand Orient deputatului Guyot de Villeneuve; iar ca substitutul de cruce al faimosului secretar general Vadecard ușor a ajuns în posesia celor mai tainice epistole.

Și această carte aduce dovezi despre ceea ce știam, că adecă frații Franțuzi și-au însușit metoda dela Jesuiții spanioli din secolul 17. Deputatul Lasier la intrarea de Joj a camerei a ilustrat faptul cu câte-va nouă date. Zile trecute drept pedeapsă au fost transferați cinci ofițeri ai unei garnizoane din provincie; ofițerii au întrebat pe colonel, ce au greșit. Colonelul a răspuns: eu nu știu nimic. Și le-a fost imposibil să afle de unde-va ceva despre pricina transferării. În fine unul din ei a mers la comanda corpului de armată și a primit răspunsul că pricina sunt cu dușmul, ceea-ce în fine s'a și știut. Comandantul corpului întrebat de cătră un brigadier, a zis: De ce nu-mi anunți d-ta, că ofițerul de serviciu convine cu școlile congregaționale? Brigadierul a răspuns: Eu caut, că-și fac ofițerii mei serviciul sau nu. Sunt de patru-zeci și doi de ani militar, sunt foarte bătrân deci, ca să mă apuc acum de meseria asta.

Veteranul soldat a răspuns cuminte, dar la cei pedepsiți cu transferare n'a putut să le ajute. Lojele din provincie mai fac și altele; pentru conduita tatălui, mamei, copiilor și femeii lor fac pe ofițeri responsabili. Să nu aștepte avansare, fericire acela, a cărui mamă umblă la biserică, a cărui soție a crescut în mănăstire etc. Și organizația lor ține așa de strins țara în mână, că zadarnică e or-ce svircolire.

Zola a descris într'un ultim roman al său fatala influință preotăscă cu vîljoasă forță și cu acel talent, ce-l caracterizează, când pune în scenă marea multime. Studiu adîncit, temeinic și grijă conștientoasă se vede din această carte a lui dar pe când așa de plastic și convingător resumă activitatea multicoloră a Jesuiților, nu

Stempe (S. M.), Ultima lovitură. Dramă în patru acte. București 1904.

Strajanu (M.), Bucolicele și Georgicele. Traducere. București 1904.

Teodorescu-Kirileanu (S.), Amintiri ale poporului despre Ștefan-cel-Mare. București 1904.

Tomid (Grigore Gh.), Dreptul constituțional. studiu controversat. Ploști 1904.

Velichî (I. A.), Studiul naturii și școala. Galați 1904.

Vucol (Augustin), Din higiena moravurilor. Conferință. Focșani 1903.

4. La premiul Statului Lazăr de 5.000 lei, destinat a se da celei mai bune lucrări scrise în limba română cu subiectul: Starea economică și socială a României actuale, s'a prezentat o singură lucrare, în culegere tipografică, și având de-viza: Statistica este cel mai bun sfătuitor al omului inteligent. Comisiunea specială aleasă pentru acest premiu în sesiunea trecută a decis că această lucrare nu poate fi primită la concurs.

5. La premiul Alexandru Ioan Cuza de 10.000 lei, dimpreună cu procentele acestei sume dela 1891, care era să se deacearnă celei mai bune lucrări scrise în limba română cu subiectul: Istoria Românilor dela Aurelian până la fundarea Principatelor, nu s'a prezentat nici un manuscris.

6. La premiul Adamachi de 5.000 lei, nu a intrat nici o lucrare.

7. La premiul Neuschotz de 2.000 lei, nu s'a prezentat iarăși nici o lucrare.

8. Premiul I. Lecomte du Noüy, a fost acordat dlui Alexandru G. Mihăilescu.

D. Sturdza,
secretar general.

vorbește nimic de eroii noii Inchiziții, eroii plutesc în întunec. De aceea numai nume dar nu și întreg cuprinsul operei e Dreptate. Ar trebui să se iviască un nou Zola care să scrie întreaga și reala Dreptate.

NOUȚĂȚI.

ARAD, 18 Aprilie 1904.

— Archiducele Augustin Iosif în Chișineu. Foile sunt informate, că archiducele Aug. Iosif a venit la vinătoare în Chișineu.

— Hotărîrea în chestia vîrliștilor. Jucătorii administrativă a adus hotărîrea, că vîrliștii vechiului obicei membrii firmelor după dîrea firmei, ce cade pe ei, pot fi revîrliști.

— Se dau singuri de gol. Cetătanii noștri își aduc aminte de vulețul produs zilele trecute în presa aradană: ei-că printre Români de pe Crișuri ar mișuna o mulțime de «agitatori suspecti», veniți din România, cari ar fi îndemnând poporul la revoluție. Am spus atunci îndată, că acei «agitatori suspecti» există numai în fantazie scribitorilor dela ziarele locale, cari dau astfel de știri numai pentru a face — senzație. Câte-va ziare budapestane s'au și lăsat pe călile, reproducând știrile date de colera aradani.

Acum vine însă chiar «Aradi Hirlap» și eată ce scrie:

„Agenți politici în comitatul Aradului. Sub acest titlu, pe baza informațiilor corespondentului nostru din Halmagiu, am dat știrea poporațiunea română din acest cerc este atată de agenți politici misionari. Autoritățile petrec cu atenție 4 Bucureșteni. Știrea a apărut în publicitate și a fost adusă în presa budapestană sub forma ca și când pe aceasta e discretă am fi atras atenția gendarmeriei. Dar rim adevărului să modificăm știrea așa fel, ca ea nu isvorește nici dela autorități nici dela geandarmi. Ear scopul publicării ei a fost numai să atragem prin informațiunile noastre particulare atenția autorităților, indicând asupra uneltirilor de agitare cari au luat proporțiunile naționale“.

Cu alte cuvinte: ziarul susaminit a publicat un moft, pe care-l mărturisește acum dar care a fost inserat în presa budapestană ca lucru serios.

Eată cum se face în presa maghiară «stimung» în jurul naționalităților!

— O broșură. Sub titlul „Adevărul în chestia mișcării electorale naționaliste din cercul Moravița“, d-nii Avram Corcea, Alexandru Gușă, Victor Trăilovic, preoți și Patrichie Ramnecan, învățător, au scos o broșură în care redă proporțiile convenite broșura d-lui Dr. A. O. teanu, avocat în Vârșeș, purtării căruia a buesc perderea cercului Moravița la alegerea din urmă. Adevărul este că broșura asta conține dovezi zdrobitoare.

— Prinț, impiecat la căile ferate. Soțul prințului de Manchester, *Zimmermann*, regele căilor ferate, după cum se anunță din New York ar voi, ca ginerele să-l fie urmaș, pentru ceea ce e însă absolut necesar să fie familiarizat cu toate ramurile serviciului drumului de fer. Drept aceea prințul va fi silit să treacă gradat prin toate treptele impiegaților. Nu peste mult va fi călător pe linia *Pere-Margarette*. De se poartă bine, și cru-său îl va avansa. E întreabarea: vrea prințul ca cu astfel de jertfe să ajungă rege al căilor ferate.

— Notar arestat. Următoarea veste scrisă din Deva: În *Petrila* s'a descoperit, că făptuitorii necunoscuți au spart casa notarului cercual. Lipsesc 8000 coroane, l-au pus foc casei, care foc a fost stins imediat. O parte din documentele din masă au ars. S'a pornit cercetare. E bănuț notarul, căci s'a aflat pe lău pe documente nearse și 1800 coroane s'au găsit ascunse în un colț, iar 43 coroane erau ascunse între bucate. Notarul a fost arestat.

— Catastrofă pe calea ferată. O telegramă anunță din Genua, că trenul, ce venea din Torino la Tunelul Giobi a deraiat. Au murit patru

intre cari doi militari, 25 s'au ranit grav, numărul celor ușor răniți e mare.

— **Minunea din Cherbourg.** Un fenomen curios agită și acum populația franceză din Cherbourg. In fie-care noapte se poate vedea o minune strălucitoare pe cer, care începe prin marea-i strălucire pe toate celelalte stele. Unii au crezut, că-i vr'un balon, alții susțin, că e vr'o constelație nouă; era mare agitație în superstitiosului popor al portului. S'a studiat fenomenul de oameni amiralității și s'a concluzionat, că nu e vorba de vr'o nouă stea, nici de vreun planet, ci Venus s'a arătat Cherbourgenilor în poziție neobișnuită.

— **Biblioteca Academiei Române.** Mișcarea din Martie 1905. I. Consultarea. A. Cărți tipărite. 1. Cerute cu buletine. Cetitori 1138. Volume 3886. 2. Imprumutate acasă. Cetitori 12. Volume 48. Total Cetitori 1150. Volume 3934. B. Cărți în sala de lucru: Cărți Volume 1740. C. Cărți în sala de lucru: Reviste române Volume 10. Alătoare în sala de lucru: Reviste străine Volume 130. B. Manuscripte și documente. Manuscripte Cetitori 79. Volume 186. Documente Cetitori 70. Volume 4254. Cărți vechi românești (1800-1830) Cetitori 12. Volume 26. II. Sporirea materialei. Conform legii dela 23 Martie 1904 Volume și broșuri 244. Numere de Reviste române Foie volante 174. 2. In dar sau in schimb Volume și broșuri 61. Numere de Reviste române Numere de Reviste străine 46. Atlase și cărți Volume mscr. 12. Documente 11. Peceți 3. Cumpărate Volume și broșuri 15. Numere de Reviste române 3. Numere de Reviste străine 107. Cărți și cărți 1. Volume mscr. 7. Albumuri 1. Volume și broșuri 320. Numere de Reviste străine 163. Numere de Reviste străine 153. Atlase și cărți 299. Volume mscr. 19. Documente Albumuri 1. Foie volante 174. Peceți 3.

— **Necrolog.** Subscriși cu inima frântă durere anunță încetarea din viață a scumpului, resp. unchiu și cumnat *Ioan Simionășiu*, căsătorit la sedria orfanală și protonotar onorar la Iași, membru în directoriul „Șulțan“, membru la „Asociațiunea pentru lit. rom. și cultura poporului român“ și membru la „Societatea pentru fondul de teatru român“, etc., întâmplat mod subit Sâmbătă în 215 Aprilie a. c. la ora 3/4, p. m. în anul al 67-lea al etății și al 10-lea al fericitei sale căsătorii. Rămășițele paternești ale scumpului defunct sau așezat spre odihnă Luni, în 17 Aprilie a. c. la ora 4 p. m. după rital gr.-cat. în cimiteriul nr. 4 din loc. Fie-ți țărâna ușoară și memoria precuvântată! Deva, la 2/15 Aprilie 1905. Elena Simionășiu născ. Șulț. ca soție, Luca Filipaș, Maria Frâncu măr. Dr. Wilt, Florica Frâncu Botean, Roma Șulț, Dr. George Wilt, Iosif Șulț ca nepoți și nepoate. Ana Șulț, Alexandru Șulț, Amalia Șulț născ. Todosie ca cumnată și cumnate.

— **Petreceri.** Corul plugarilor din Bejan Caenelul de jos invită la *Concertul împreună Producțiune Teatrală* ce se va ținea Luni la ora 8 p. m. (a doua zi de Paști) în sala Băceni Caenelul de jos. Prețul de intrare de perșonă: loc I. 1 cor.; loc II. 60 fil.; loc III. 40 fil. Partere 20 fil. Inceputul precis la 7 ore seara. Concertul curat e destinat pentru înființarea unei bibliotecă a corului. N. B. Suprasolvirile marinoase să vor cuita pe cale ziaristică. De ale căreia și beuturii să va îngriji hotelierul.

— **Invitare.** Meseriasi Români din Brad onoare a frivita la *Serata declamatorică* organizată urmata de „Dans“ ce se va da a doua zi de Paști 18 Aprilie 1 Maiu 1905. în sala Hoșnițului „Central“ începând la 8 1/2 ore seara. Ințararea: L. I. 2 cor. L. II. 1 cor. 40 fil. L. III. 1 cor. Parter o. c. 80 fil. Studenți și copii 20 fil. Comitetul aranjator. Suprasolvirile și contri- butiile marinoase, ce să vor cuita publice, să se adresa d-lui Ioan Germân, cassariu. Program. 1. „Mama“ (de G. Coșbuc) declamată de d-ra Ida Cainap. 2. „Rămășagul“ de V. A. Stăndri.

— **Romanul unui preot amorezat.** Polițiștii din Paris au aflat zilele trecute pe o bancă din

strada Diderot o păreche de oameni sdrenjoși, slabi, ofiliți, cari brațe 'n brațe dormiau adnc imbrătoșai. Au fost duși la poliție, unde după-ce li-s'a dat mâncare și băutură și-au venit în fire și luați la răspundere și-au spus întâmplarea.

El a fost cândva preot. In decursul unei spovedanii s'a amoretat de o fată; pentru ea și-a lăpădat revereanda, a luat-o de nevastă. Ea însă nu peste mult l'a părăsit.

El ajunge chelner; s'a îmbolnăvit apoi și ca perde vară era mulțumit, când câștiga un filer pentru că ducea coșul vr'unei dame, ce mergea în piață etc.

Sâmbătă sara ostenit s'a pus pe o bancă din strada Diderot, unde nu peste mult se puse și o bătrână de tot sdrenjoasă. Coșarca cu flori și-o puse la picioare, iar ea începu să vorbească cu pierdevară.

S'au recunoscut. Și-au povestit năcazurile dormind îmbrătoșai fură aflați de poliție.

— **Cum se surprind femeile necredincioase** a arătat-o un sergent major al gardei din Berlin. El aflase, că tinăra sa femeie are relațiuni intime cu un sergent. Pentru a se convinge de adevăr, el găsi un mijloc bun și anume înștiință pe soția sa, că trebuie să plece în interes de serviciu pentru mai multe zile. La gara Görlitz, sergentul major se urcă în trenul care aștepta să plece, după-ce luase rămas bun în mod foarte călduros dela soția sa. După-ce trenul plecă, soția părăsi gara cu ochii plini de lacrimi.

In speranță, că aerul e acum curat, soția sergentului major se duse acasă și după câteva minute sosi și amantul ei sergentul.

Deodată se deschise ușa unui dulap și soțul înșelat apăru în persoană. El părăsise cupeul după-ce se urcase, prin partea opusă și intrase neobservat în casă.

Scena ce a urmat n'are nevoie de a fi descrisă. Cei trei participanți s'au achitat după puțină de rolurile lor. Sergentul major a trimis apoi pe necredincioasa sa soție la muma ei și divorțul e în curs.

— **Atentat contra lui Trepov.** Prin London a ajuns și la noi știrea, că nepoată-sa a atentat la viața guvernatorului Trepov. Atentatul n'a reușit, iar atentatoarea de frică s'a sinucis. Telegrama următoare a primit-o marele ziar *Standard*: *Domnișoara Trepov a pușcat de două ori asupra unchiu-său fără ca să-l nimeriască, fiind-că se temea de pedeapsă, s'a sinucis.*

— **Vulcan la hotarul Tibetului.** Se serie din Calcutta: Neguțătorii de prin Tibet anunță, că un vulcan mare a erupt acolo. La hotarul Tibetului adevăc în statul Buhsar e un munte înalt, care scoate flacări și fum. Se crede, că erupțiunea acestui vulcan a pricinuit marele cutremur de pământ din India, despre, care am vorbit.

— **Adevărul asupra eroilor dela Port-Arthur.** Un oficer, ce a luat parte la luptele dela Port-Arthur și a fost eliberat de Japonezi sub cuvânt, că nu mai luptă, într'o epistolă trimisă unui mare ziar spune, că nu-i nimic drept, ce s'a scris de ziare privitor la atitudinea eroică a generalului Stoessel și femeii sale.

După cum se serie el, femeia generalului n'a îngrijit nici când de răniți; nici când n'a fost lângă bărbatu-său la parapete; ea nu-și părăsia nici când locuința bine casemată, unde se ocupa cu îngășare de giște și de vaci, cari apoi erau vindute garnisoanei cu prețuri fabuloase. Ear generalul era foarte conștientios, când era vorba de a profita de prilej să-și umple buzunarul.

Cum se știe, sufletul garnisoanei a fost generalul Kondratenko, după a cărui moarte Stoessel a și predat cetatea.

— **Hoț de inele prins.** Zilele trecute Gizela *Robitsek* a anunțat poliția, că în locuința ei din strada Ioan Weitzer i-s'au furat trei inele cu piatră de briliant în valoare de 600 coroane. S'a pornit imediat cercetare și detectivii au aflat drept autor pe ucenicul de măsar *Simon Sándor*.

— **Amorez ucigaș.** Se serie din Tapoleza, că *Tóth Jozsef*, surugiu de 31 ani ținea relații de dragoste cu femeia divorțată *Kovács Júlia*. In

timpul din urmă se certau foarte mult. In decursul unei certe *Tóth* a străpuns-o drept prin inimă cu un cuțit mare; femeia a murit imediat.

— **Victoria lui Marconi în America.** E lucru cunoscut că *Marconi* are foarte mulți concurenți, cari zic, că ei au inventat telegrafia fără sirmă. Un american *de Torest* a intentat proces contra patentei lui Marconi. Procesul l-a câștigat însă Marconi, după-cum a fost telegrafice informat guvernul italian.

— **Cablul din Constanța-Constantinopol.** In 28 Mai n. se va deschide solemn cablul între Constanța și Constantinopol Linia aceasta telegrafică are mare viitor, fiind-că ea va mijloci foarte iute schimbul de telegrame între Germania și Austro-Ungaria și India.

— **Greva impiegaților căilor ferate italiene.** Nu-i de mult, de când impiegații dela căile ferate italiene făcuseră grevă. Eri s'a început din nou greva Acum însă și ziarele și opinia publică e contra lor.

— **Patronul reporterilor.** Reporterii englezi au sărbat de curând pe patronul riportagiului: Sf. Platon, a cărui serbare cade pe 14 Aprilie.

Sf. Platon, care a trăit în vremea imperiului din Bizanț avea mare dibăcie în a lua note cu un sistem de stenografie creat de el însuși. După-ce a făcut mai multe dări de samă despre discursurile pronunțate în consiliul imperial, s'a făcut călugăr retrăgându-se în mănăstire. Ajunse stareț și pietatea îi câștiga o mare reputațiune.

— Cel mai vechi reporter cunoscut a fost el. — **Monument pentru Moltke.** Impăratul german a hotărât să i-se ridice lui Moltke un monument. Planul era terminat, mai lipsia inscripția. Iat'o, cât e de originală:

*Nașunei, ce avea lipsă
în momentul, când era lipsă,
omul de care era lipsă în o justă ceartă,
Darul lui Dzeu se face totdeauna, unde e de lipsă.*

— **O eroare îngrozitoare** O pariziană de o frumuseță rară în vârstă de 18 ani căzu zilele acestea victima unei erori.

Fata Marguerite T. așa se numea dânsa avea relațiuni amoroase cu un tânăr Pierre L. fară ca muma ei să știe ceva. Nenorocirea a vrut ca muma să întâlnească părechea la o preumblare. La vederea ei Marguerita T. fugi într'o casă a cărei ușă era deschisă pentru a se ascunde aci, era locuința soților Picault.

Soții Picault au fost de cu rând jertfa unui furt important, fără ca ei să fi reușit a prinde pe făptuitor.

Când doamna T. în surescitarea ei pentru a prinde fata începu să strige „au voleur“, d. Picault intră înarmat cu un revolver în odaie și trase fără ca să fi putut fi oprit de doamna T. asupra bieteii fete. El a tras trei focuri și un glonte lovi pe nenorocita drept în inimă.

Poliția a arestat pe Picault, dar i-s'a dat drumul, fiindcă se credea în legitimă apărare. Muma a înebunit.

— **Mama salvată.** Asta-i loznica acelei scrisorî, ce o trimite un fiu, recunoscător inventatorului crucei duple electrice R. B. nr. 86967, dluî Albert Müller din Budapesta str. Vadasz nr. 42. Epistola e de conținutul următor: Stimate dle Müller! Nu-mi pot ascunde sentimentele de sinceră recunoștință, — pentru-că, dacă există în lume ceva, ce are efect vindecător, este de sigur inventațiunea dtale. Mama a suferit 15 ani de stomac și avea dureri reumatice atât de mari, încât ne-am pierdut toată speranța, ca mama să rămăie în viață. Era ca o ruină, — nici un membru al corpului nu și-l putea mișca, încât tratam cu ea ca și cu copiii. Atunci m'am refugiat la invenția dtale, crucea duple-electrică R. B. Nr. 86967 și spre marea bucurie, mama după-ce a purtat crucea 4 săptămâni a părăsit patul și azi har Demnului! se simte de tot bine și sănătoasă. Decî nu pot recomanda în deajuns invenția d-tale tuturor, cari pătinesc de asemenea morburî, ca să și-o

OMNII

se pot îmbrăca favorabil numai așa dacă își procură hainele necesare *exclusiv dela magazinul de stote pentru domni*, unde se poate economiza 35%.

1. — *Magazinul nostru de fabricații engleze din patrie și d'Brünn.*

MAGAZINUL ESCLUSIV de POSTAV de FABRICĂ A LUI

LEICHNER și FLEISCHER.

ARAD. piața Libertății 17. Cinci biserici. (PÉCS) Király u.

SPECIALITĂȚI

de

STOFE ENGLEZE

COLORATE

PENTRU VESTE.

procure dela dta. Primește din nou cele mai sincere mulțumiri, să te binecuvinte cerul și să te recompenseze pentru invenția dta. Cu deosebită stimă: George Part din Barațca.

Mulțămită publică.

Pentru fondul *Dr. Iosif Hodoșiu* dela gimnaziul român gr. or. din Brad din incidental petrecerilor dela 30 Ianuarie (12 Februarie) a. c. au intrat următoarele contribuiri:

„Zarândeană” institut de credit, Băița, 10 coroane, G. Moldovan not. pens., Băița, 5 cor., L. Perian, Băița, 5 cor. R. Coșoiu, 15 coroane, Dr. A. Marta avocat, Lipova, 5 cor., N. N. Timișoara, 20 cor., N. Fizeșan, preot milit., Brașov, 2 cor., I. Marșeu, plugar, Socodor 1 cor., Al. Baiu, industriaș, Hațeg, 10 cor., Zeno Mocsonyi, mare proprietar, Bulciu, 50 cor. Dr. Alexandru Mocsonyi, mare proprietar, Birkis, 50 cor., S. Damian, avocat, Brașov, 20 cor., Dr. Zosim Chirtop, avocat, Câmpeni, 10 cor., Dr. Cornel Pop, adv. și dir. de bancă, Oradea-mare, 2 cor., T. Popa sen. plugar, Brad 2 cor., I. Petrovič, paroh, R.-Csiklova 10 cor., G. Drăgan, paroh, Băița, 4 cor., I. Dan, ppresb., Zernești, 2 cor., Dr. Aurel Cosma, adv., Timișoara, 6 cor., Georgiu Ioanovicu, secretar de stat pensionat, Budapesta 10 cor. P. S. Sa Nico'ae Pocea, episcop, Caransebeș, 30 cor., vâd. Maria Valtner, Beiuș, 4 cor., M. Bontescu, avocat, Hațeg, 20 cor. S. Munteanu, Hațeg, 5 cor. I. Baciuc Hațeg, 5 cor. Dr. Aug. Straițariu, adv., Hațeg, 5 cor., Ios. Săbău, oficiant de poștă, Rieni, 2 cor., Moise Costan, plugariu, Gașca, 2 cor., At Costan, plugar, Gașca, 2 cor., Silviu de Herbay, maior, Serajevo, 5 cor., Dr. Tr. Sikay, avocat Vinga, 5 cor., I. Găldău, plugar, ponorel 2 cor., N. Stancu, comerc. Băița, 2 cor., G. Todorescu, not., Siria, 10 cor., I. Stefanescu, preot, Berini, 6 cor., Oct. Săbău, preot, Boreș, 5 cor., Dr. N. Vraciu med. de reg., Bistrița, 10 cor. I. Icrozan, preot, Lunca 5 cor., I. Halic, plugar, Bârsa, 2 cor., Iuniu Brut Hodoș, director la „Patria” Blaj, 200 cor., Dr. Iuliu Maniu, adv., Blaj, 200 cor., A. C. D. Blaj, 50 cor., Ioan M. Moldovan, prepozit, Blaj, 30 cor., Dr. Aug. Bunea, canonic, Blaj, 50 coroane, St. Pop, can., Blaj, 50 cor., Dr. Nerva Oncu, cand. de adv., Blaj, 10 cor., I. V. Dr. Romul Boila, cand. de adv., Blaj, 10 cor., Vas. Bârsan, scriitor în canc. adv., Blaj, 5 cor., Dr. Victor Smigelszki, canonic, Blaj, 2 cor., G. Muntean, director, prepar. Blaj, 30 cor., Iacob Murășan, profesor, Blaj, 10 cor., G. Bărbat, pprest. Blaj, 50 cor., Ioan F. Negruțiu, prof., Blaj, 100 cor.

(Va urma.)

ECONOMIE.

Arad, 18 Aprilie.

Rezultatul anului 1904 pentru băncile germane. Ziarul «Die Zeit» din Viena, publică un interesant articol asupra rezultatelor în general ai băncilor germane în 1904.

Extragem, o parte foarte interesantă relativă la capitalul social al marelor institute financiare față cu activul lor:

Capitalul social, adică capitalul în acțiuni a băncilor: «Handel und Industrie» «Berliner Handels Gesellschaft, Komerz und Discontobank, Deutsche Bank, Discontogesellschaft Dresdner Bank Mitteldeutsche Kreditbank, National Bank für Deutschland, Schaafhausensche Bankverein», se ridică la 1 miliard și două milioane mărci, pe când deverul acestor bănci se ridică în 1904 la 4 miliarde 600 milioane mărci. Așa dar, capitalul social față de activ stă în raport de 22, 30%. În raportul cel mai mic stă «Deutsche Bank» care cu un capital de 170 milioane mărci, a avut un activ în 1904 de 1,333,700.000 mărci, adică capitalul social față de activ stă în raport de 12,90%. «Disconto» cu un capital de 170 milioane a avut un activ de 653,900.000 mărci, de unde este un raport de 260%.

Câștigul pentru toate băncile mai sus numite, a atins în 1904, suma de 146,600.000 mărci.

Din acest beneficiu, numai Deutsche Bank a dat 2 milioane mărci ca tantiemă consiliului său de direcțiune.

Beneficiul cel mai mare l'a avut în 1904 tot Deutsche Bank, beneficiu, care se ridică la 47 milioane mărci.

Bursa de mărfuri și efecte din Budapesta.

— Cota oficială pe ziua de 18 April. —

Incheierea la 12 ore:

Griul pe April (100 clgr.)	17'42—17'44
Secară pe April	14'46—14'48
Ovăs pe April	13'84—13'86
Cucuruz pe Maiu	14'84—14'86
Griul pe Octombrie	16'40—16'48
Secară pe Octombrie	13'30—13'32
Griul pe Maiu	11'74—11'76

Incheierea la 5 ore:

Griul pe April 1905	17'36—17'38
Secară pe „	14'46—14'48
Ovăs pe „	13'88—13'90
Cucuruz pe Maiu	14'84—14'86
Griul pe Octombrie	16'42—16'44
Secară pe „	13'30—13'32
Griul pe Maiu 1905	11'74—11'76
Cucuruz pe Iulie	—

Piața din Arad.

S'au vândut: (100 klg.)	
280—300 măji metriche grâu cor.	16.00—16.20
180—200 „ „ cucuruz „	15.20—15.40
Semnare nominală: secară:	14.20—14.40
„ „ orz:	14.00—14.20
„ „ ovăs:	13.60—13.80

Piața din Aradul-nou.

S'au vândut:	
600—700 măji metriche grâu cor.	16.20—16.40
700—800 „ „ cucuruz	15.00—15.20
Semnare nominală: secară	14.00—14.20
„ „ orz:	14.20—14.40
„ „ ovăs:	13.40—13.60

Bursa de bucate din Timișoara.

Griul: 70—100 klg.	Cor.	16'50—16'60
„ 80— „ „	„	16'60—16'70
Secară: 100 „	„	13'90—14'00
Orz: „ „	„	13'90—14'00
Ovăs mercantil 100 klg.	„	13'60—13'70
„ cernut „ „	„	13'50—13'60
Cucuruz vechiu „ „	„	15'70—15'80
„ nou „ „	„	15'50—15'55

Prețul alcoolului în Arad.

Alcool rafinat în mare	cor.	158
„ „ „ mic	„	160
„ brut „ mare	„	156
„ „ „ mic	„	158

Tirgul de porci din Kőbánya.

— 18 April —

De prima calitate ungară: Bătrâni grei părechea în greutate peste 400 chlgr. 129—130 fil.; bătrâni mijlocii, părechea în greutate 300—400 chlgr. — fil.; tineri grei în greutate peste 320 chlgr 134—132 fil.; Calitate sârbească: grei, părechea peste 200 klg. 135—136 fil.; mijlocii părechea 240—260 chlgr. greutate 133—134 fil. Ușori până la 240 kgr. 131—132 fil.

POSTA ADMINISTRAȚIEI.

N. B. Piatra-Neamț. Ziarul se expediază în România cu 5 fileri porto, ear în Ungaria numai cu 2 fileri.

S. S. Cu poșta de azi am primit 5 cor. ca abonament.

Bibliografie.

A apărut: *Christos a înmănt*, cor mixt, de I. Vidu Prețul 60 fil. (Se află de vânzare la „Tipografia și librăria diecesană în Caransebeș).

MUSTANGERUL NEGRU

— ROMAN SENSATIONAL. —

De

MAYNE-REID și F. WHITTAKER.

(Urmare.)

— N'avem trebuință să facem de pe acoperiș casei noastre, zi-ese el către Carrol. Ne vom mulțumi să ținem stâlpii mai înalți, și vom construi un simp'u parcu pentru a readăposti, astfel, că vom putea disp. de toate brațe e noastre pentru a construi o lisadă, care va ocroti mica noastră turmă de și caii noștri.

— Cred într'adevăr, că vom avea timp a face, așa răspusese Carrol. Indienii, după toate, sunt niște nișei; le trebuie vreme pe a se hotărî să declare războiu. Înainte de a fi de tigrul gata să ne atace, vom fi poate în ține de a opera în contra lui și aceasta în mod, la care nu se gândește de loc.

— Ori-cum, n'avem timp de pierdut.

— Nu, vai de mine! Nu-mi place cum a îndrăznit să se introducă aci acea de șef. Uite, colonelul, privește, cum se ține Tennessee pe iapa cea șargă! Călărește de bine, ca și un războinic Comanș, pe legea

Acest strigăt fusese smuls bătrânului în la vederea fiicei colonelului, care grăbită încăleca iapa de culoarea cafelei cu lapte, care Wash o dresase pentru dinsa, descrierea mers ameliilor cercuri imense în preie blochaus și vechiul lagăr, ușoară, liniștită și țioasă ca un vultur în șorul său.

Tennessee călăria, ca toate fetete din sud de Sud, dela vârsta cea mai fragedă: se în siguranță, ca și cum s'ar fi născut pe o

Verișoara sa Luiziana, atrasă de exerci, apăru îndată, pregătindu-se să încălece iapa pătată cu negru, pe care Eduard o ținea de frumosul animal tremura încă sub stărea *hakimonului*.

Hakimo este un noi făcut cu o fațete piele m'adioasă și trecută în jurul botului și sub falca de jos, pe care o întrebuințează Mexici și toți vânătorii de cai să bati, pentru așup pe animalele cele mai nărăvașe; sub infan acestui *hakimo* mustangii cei mai vigoșii să se deie bătuți.

Ca locuitorii din Sud, colonelul Magala familia sa, deși nu aduseseră cai, totuși n'asiseră de a se aproviziona cu șele și cu obiectele necesare la călărie, când se hotărâ a se instala în preiile Texasului, unde mustangii sunt număroși și sunt atât de renumiți.

Cu o săritură ușoară și grațioasă dinea pe cai, cu ajutorul lui Thornley și apuca în Tinerul slăbi nodul *hakimoiu*, care rămăsese nat de frâu, și mustangul, făcând o săritură nică, o tuli peste preie cu o iuteală ameliilor.

Acest animal era dresat numai pe țate, cum sunt nouă din zece cai de șarabă bunițai de indigenii Texasului. O stringere-gică cu arcanul, o luptă de un ceas cu pa lungi de cincisprezece centimetri, ear călărețaur fără remușcări și fără milă, care-i deață coastele cu pintenii, și bietul animal supune, ear' de aci înainte trece ca d'adică imblânzit...

Dar' Luiziana Dupre era aproape tot de bună călăreață, ca și vară-sa Tennessee frumosul dobitoc, cu toată mânia și vigoarea trebui să se supună îndată, înțelegând, că cările sale de a se revolta erau zadarnice.

Acest exercițiu violent provocase o fermecătoare pe obrazii tinerii fete și o strălucie în ochii ei, pe când tristețea obișn. dispăruse în momentul, când întorcându-se galop lângă colonel îl întrebă:

— Cum găsești iapa mea, unchiule? așa, că-i splendidă?

— E măreață, într'adevăr, draguța răspuse colonelul, care mângăia încet cu gâtul animalului. Dar' și tu ești mândră și rești minunat.

— Îți mulțămesc pentru compliment, mă mângulește prea mult, bunul meu unchi, punse tinăra față. Acum dacă dorești, merge călare înaintea lui Eugen. Bietul trebuie să fie mort de foame. Și mi-e teamă după alte toate n'a împușcat nimic, pentru se mângăe. Va fi fericit văzând că-l întimp

(Va urma.)

Vinzare de casă.

Din mână liberă se vinde casa de sub No. 53 din comuna Adlac, fosta proprietate a răp. Veszelyowsky Gábor.

In cauza pretului a se adresa răp. Veszelyowsky Gábor

uitoare în Cenadul-unguresc.

Magyar-Csanád).

Ujházi Ede
giuvaelier
atelier de gravuri
Arad, Salacz-utca 1. (Andrássy-tér.)
gravuri de monograme, embleme, inscripții)
Execută specialități de giuvaerie, tot felul de reparări abatjour etc. Schimbări de aur și argint conform cursului de zi.
Comandă din provincie să execute prompt.
Asortiment de articoli de optică.
Reparări de oroloage.
Prețuri culante.

Telefon 96.

Motori „PUCH“

2 1/2 3 HP.

PUCH: Naumann - Germania și Premier Helical biciclete

Mașini de cusut:

Haff, Naumann, Haper, Singer,

prețuri convenabile, cu garanție și condiții favorabile de plată se pot căpăta la

Hammer Vilmos,
fabricant de lucrări tehnice-electrice

- Arad, Szabadság tér 7. -

are atelier special de reparație

Pe masa fie-cărui cetățean trebuie să aiba loc
apa de isvor acido-carbonică naturală

Maros Solymosi

și astfel, pe lângă neînsemnat câștig, pondul se pune pe mare circulație. »Apa de isvor acido-carbonică naturală Maros Solymosi« se va putea căpăta cu prețuri reduse de acum înainte la următorii comercianți, apoi în prăvălii de coloniale și bacanii:

1/2	1	2	litrii
11	16	24	litri

fară sticla, care, de se aduce îndărăt, se restituie prețul. Se poate căpăta la domnii Fejér Hyula, Diirr Gu stáv, Lázár Gyula, Kardosonyi Antal, Hoffmann Iózséf, Dániel Lajos, Lóos E. és Tsa, Weisz David, Sauer Adolf, Rothstein Moor.

DEPOSIT PRINCIPAL:

PESTERNÁK SALOMON

BOCZKÓ-utca, 9. szám.

de unde se trimite acasă numai câte cinci sticle cel puțin. Comandele din provincie se efectuează per ladă.

Compactor român în Arad.

Subscrișul imi iau voie să aduce la cunoștința onor. public român, că reîntors din străinătate m'am stabilit în Arad str. Weitzer János Nr. 7, unde mi-am deschis ua

Atelier de compactorie modernă,

francizat cu mașinile cele mai nouă și mî perfectionate, sunt în plăcuta poziție a efectui ori ce lucrări aîngătătoare de această branșă delu cele mai simple până la cele mai fine legături de lux. Așezenea pentru legături protocoale p. cancelarie, cărți bisericești, cărți de rugăciuni pentru prea onorabilii domni preoți, în tomuri singuraticile ori în cartii de orice mărime, pe lângă asigurarea unui serviciu solid, prompt și ieftin.

In speranță, că onor. public român imi va oferi binevoitorul concurs, rămân
Cu distinsă stimă

Iustin Ardelean,
compactor.

Se păgubește pe sine însuși, cel ce nu-și procură altoi de viță de vie de la

KÜKÜLLÖMENTI

Első Szőlőoltvány-telepnél.

Proprietar: GASPARI FRIGYES, Medgyes, Nagykükkölő-megye.

Altoi s'au dezvoltat ideal de bine, de oare-ce în vara secetoasă trecută au fost zilnic udate cu mai mult de 2 milioane litre. Conspect il gratis și f-co.

Cele mai cu sîc uniforme și articole pentru uniforme în prețurile cele mai moderate pregătește:

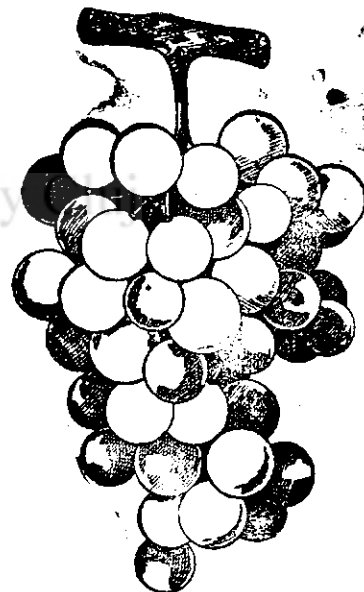
Braun János și Soțul

croitorul regimentului de cavalerie Nr. 12.

353 Strada Szalacz și Kölesey 6.

Plantațiune de vie 420
cu ocașiunea Milleniului maghiar Nagyösz.

Prețurile cele mai culante.

Prețurile cele mai culante.

Struguri frumoși, dănuitori

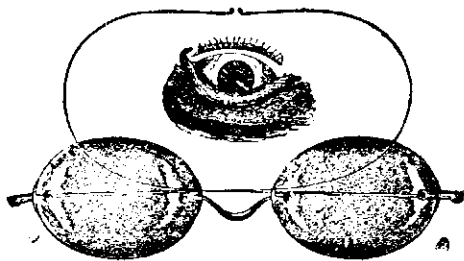
va avea cel ce va cere gratuit catalogul cu prețuri al culturii de vițe de vie celor mai mari maghiare, care a fost întemeiată cu ajutor de stat și stă sub supraveghierea statului.

foarte importanți pentru toți, cari poartă ochelari!

Diaphragma și ochelarii noi — perpha ai lui RODENSTOCK fără reflex din fabrica de articole optice a lui G. Rodenstock din München.

Fără rame!

Sticla de cristal, omogena foarte străvezie.

Fără rame!

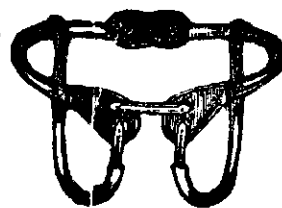
Lipsiți cu totul de împărăștiarea deasă neplăcută a ramei sticlei.

Cei mai buni și perfecți pentru vederea curată și pătrunzătoare, pentru cruțarea și menținerea forței vizuale.

Singurul reprezentant în Arad și jur **Samuil Dick** orologier și fabricant de articole optice. Colțul Străzii Ioan Weitzer.

Prăvălie pentru mănuși și suspensorii a lui

HUBATSCEK T.

ARAD, Szabadság-tér 20 sz.

(In casa Bancii populare și de industrie Aradane.)

Recomandă on. public mănușile pentru femei și bărbați fabricate în atelierul propriu, în toată culoarea și în tot fazonul, pe lângă prețurile cele mai culante; mai departe se capătă tot felul de mijloace de pansare din materia cea mai bună, fabricate conform indicațiilor medicale. Mai departe recomand asortimentul de cravate, pe cari le vînd pentru prețuri extraordinar de echitabile. Rugând spriginul binevoitor al public rămân cu respect: **Hubatschek T.**

303

Cruce sau stea dublă electro-magnetică

Patent Nr. 86967.

Nu e crucea Volta.

Nu e leac secret.

vindecă și înviorează sub garanție.

Aparatul acesta, vindecă și folosește contra durerilor de cap, urechi și dinți, migrene, neuralgie, împedecarea circulației sângelui, anemie, amețeli, tinitusul de ureche, bătăie de inimă, agărciuri de inimă, astma, auzul greu, sgărciuri de stomac, lipsa poftei de mâncare, răceală la mâni și picioare, slăbirea peste tot, reuma, podagră ischias, vudul în pat, influența, în omnia, epilepsia, circula-

ție neregulată a sângelui și contra multor altor boale, care la tratare normală a medicului se vindecă prin electricitate. Inșurirea acestui aparat este, că vindecă nu numai din timp în timp, ci introduce constant

în corpul omenesc binefăcătorul element, când pe deoparte vindecă cu succes boalele aflătoare, care pe de altă parte e cel mai bun seut contra imbelnăvirilor.

Deosebită atențiune e a se da împrejurdrei, că acest aparat vindecă boale vechi de 20 ani.

În cancelaria mea seafă atestate incurse din toate părțile lumii cări prețuesc cu mulțumire invențiunea mea și ori-cine poate vedea aceste atestate. Pacientul, care în decurs de 45 zile nu se va vindeca prin aparatul meu, primește banii înapoi.

Unde ori-ce încercare s'a constatat zădarnică, rog a proba aparatul meu. Atrag atențiunea P. T. public asupra faptului, că aparatul meu nu poate fi confundat cu aparatul „Volta”, care stă în Germania, cât și în Austro-Ungaria a fost oficial oprit fiind nefolositor, pe când aparatul meu electro-magnet e prin deosebita-i putere vndecătoare, e în genere cunoscut, apreciat și respândit.

Chiar și ieffinătatea estraordinară a crucei mele electro-magnetice o recomandă cu înțepire.

206

Prețul aparatului mare e Cor. 6.

folosibil la morburii învachite.

Prețul aparatului mic e Cor. 4.

folosibil numai la copii și la femei de consti-
tuție foarte slabă.

Locul central principal de vânzare și esped re pentru țeară și străinătate e:

Müller Albert, Budapest V., str. Vadász 42./E
Müller Albert, Budapest, colțul str. Kálmán.

CREMA MARGARETA

a lui

FÖLDES

este un mijloc lipsit de grăsime, în ofensivă cu efect grabnic și sigur, care face să dispară alunițele, petele de ficat, roșța de pe nas și de pe mâni. Mijloc mai bun pentru obraji și mâni aspre nu există.

⊗ **Efect instantaneu.** ⊗

Pretul I cor.

442

Preparată de

FÖLDES KELEMEN

Farmacist în Arad.

Nr. Telefonului 111.

TIPOGRAFIA

„TRIBUNA“

ARAD, Strada Deák Ferencz Nr. 20.

Fiind arangiată din nou, bogat, cu literele cele mai moderne și cu dotațiuni modernă, primește spre executare ori-ce lucrare ce se ține de arta tipografică.

Broșuri, opuri, manuale, tabelării în ori-ce mărime, registre pentru bănci, invitări la petreceri și cununii, plicuri, cap de scrisori, anunțuri funebre, cărți de vizită, etc. etc.

⊗ ⊗ *Executat cu gust fin, la timp și punctual, după sistemul cel mai nou.* ⊗ ⊗

Cerem și pe această cale binevoitorul sprigin al publicului românesc întru cât ar avea vr'o lucrare din cele mai sus înșirate a trimite spre executare și a ne recomanda în cerc cât mai larg tipografia noastră.

Având în vedere și sacrificiile mari ce le pretinde ziarul nostru național, credem că va afla mai iute răsuneț acest anunț al nostru.

Telefon Nr. 502.